

T.C.

İSTANBUL ALTINBAş ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Anabilim Dalı

**İSTANBUL ALTINBAş ÜNİVERSİTESİ SOSYAL
BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ÖĞRENCİLERİNİN
GİRİşİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN
BELİRLENMESİ**

Güngör şİRİN

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: DR.ÖĞRETİM ÜYESİ

ÜMMÜGÜLSÜM ZOR

İSTANBUL, 2019

Bu çalışma tarafımızca incelenmiş olup, kapsam ve kalite açısından yüksek lisans tezi olmaya yeterli bulunmuştur.27.05.2019

Dr. Öğr. Üyesi Ümmügülüm Zor

Danışman

İnceleme Komitesi Üyeleri (İlk isim jüri başkanına, ikinci isim tez danışmanına aittir.)

Dr.Öğr. Üyesi Arzu ÇAKAR Altınbaş Üniversitesi

Dr.Öğr. Üyesi Ümmügülüm ZOR Altınbaş Üniversitesi

Dr.Öğr. Üyesi Şükrü Mete TEPEGÖZ İstanbul Ticaret Üniversitesi

Bu çalışma bir yüksek lisans tezinin tüm gerekli şartlarını taşımaktadır.

Dr. Öğr. Üyesi Ümmügülüm Zor

Anabilim Dalı Başkanı

Doc/ Dr. Nur Banu Kuvaklı

Enstitü Müdürü

Sosyal Bilimler Enstitüsü onayı: 27/05/2019

Bu dökümandaki tüm bilgilerin akademik kural ve etiğe bağılı kalınarak yazıldığını ve tez yazım kuralları kapsamında bu çalışmada bulunan ve özgün olmayan bütün bilgi ve materyallerin referanslandırıldığını temin ederim.

Güngör Şirin

ÖZET

**İSTANBUL ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK
ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ**

Güngör ŞİRİN

Yüksek Lisans, İşletme Bölümü, Altınbaş Üniversitesi

Danışman: : Dr.Öğretim Üyesi Ümmügülsüm Zor

Tarih: Mayıs, 2019

Günümüzün yoğun rekabet içeren işletme ortamı içerisinde gerek bireylerin gerekse de ülkelerin ekonomik refah seviyelerinin yükselmesinde girişimcilik faaliyetlerinin yeri ve rolü her geçen gün daha da artmaktadır.

Dünya genelinde etkin ve refah seviyesi yüksek ülkeler incelendiğinde bu ülkelerdeki girişimcilik altyapılarının kuvvetli olduğu ve her yaştan girişimcinin en üst düzeyde desteklendiği görülmektedir. Özellikle üniversite dönemindeki öğrencilerin girişimciliğe bakış açıları ve girişimciliğe yatkın bireyler olarak yetişmeleri bu anlamda giderek daha çok ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci, Üniversite Öğrencilerinde Girişimcilik

ABSTRACT

**DETERMINING THE ENTREPRENEURSHIP
CHARACTERISTICS OF STUDENTS IN İSTANBUL ALTINBAŞ
UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES**

Güngör ŞİRİN

Master Degree, Department of Business, Altınbaş Üniversitesi

Consultant : : Assist. Prof. Ümmügülsüm Zor

Date: May, 2019

In today's business environment which contains intensive competition, the place and the role of entrepreneurship activities for advancing the level of economical wealth of both individuals and the community is increasing day by day.

When the leading countries with high wealth levels in all over the world are examined it can be noticed that in these countries the entrepreneurship infrastructure is strong and entrepreneurs from all ages are highly supported. In this context especially the entrepreneurship perspectives of the students who are in university and raising them as individuals who are inclined to entrepreneurship becomes more prominent

Key Words: Entrepreneurship, Entrepreneur, Entrepreneurship in University Students

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
TABLolar LİSTESİ	viii
1.GİRİŞ.....	1
2.LİTERATÜR TARAMASI.....	3
2.2 Girişimci	3
2.2.1 Girişimci Kavramı Yerine Kullanılan Kavramlar	4
2.2.2 Girişimcinin Temel Fonksiyonları	5
2.2.3 Girişimcileri Başarılı Kılan Özellikleri	6
2.3 Girişimcilik.....	9
2.3.1 Girişimcilik Çeşitleri	11
2.3.2 Girişimciliğin Bir Süreç Olarak Değerlendirilmesi.....	12
2.4 Girişimcilik Davranışını Etkileyen Faktörler	14
2.4.1 Girişimcilikte Başarıyı Sağlayan Faktörler	15
2.4.2 Girişimcilikte Başarısızlığa Sebep Olan Faktörler	16
2.5 Girişimciliğin Avantaj ve Dezavantajları	17
2.5.1. Girişimciliğin Avantajları.....	17
2.5.2. Girişimciliğin Dezavantajları	18
3.METODOLOJİ.....	19

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı	19
3.2. Araştırmanın Yöntemi ve Kısıtları	19
3.3. Araştırmanın Evreni/Örnekleme Grubu ve Verilerinin Analizi	19
3.4. Araştırmanın Hipotezleri	20
4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	22
4.1. Araştırmanın Frekans Analizlerine Dair Bulgular.....	22
4.2. Araştırmanın Tanımlayıcı Analizlerine Dair Bulgular	25
4.3. Araştırmanın Fark Analizlerine Dair Bulgular	26
SONUÇ VE ÖNERİLER	33
KAYNAKÇA	35

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1- 1 Girişimcilik Sürecinde Hayat Modeli	13
--	----

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2- 1 Girişimci Kavramı ile Bu Kavram Yerine Kullanılan Kavramların Farklılıkları	5
Tablo 2- 2 Girişimcilere Atfedilen Özellikler	7
Tablo 2- 3 Literatürde Yer Alan Girişimcilikle İlgili Tanımlar	10
Tablo 2- 4 Girişimcilik Ekosisteminde Yer Alan Unsurlar	14
Tablo 4- 1 Cinsiyet.....	22
Tablo 4- 2 Yaş	22
Tablo 4- 3 Medeni Durum.....	22
Tablo 4- 4 Yabancı Dil Seviyesi.....	22
Tablo 4- 5 Bugüne kadar herhangi bir işte çalıştınız mı?.....	23
Tablo 4- 6 Şimdiye kadar girişimcilikle ilgili bir ders ya da eğitim aldınız mı?.....	23
Tablo 4- 7 Ailenizde kendi işini kuran bir akrabanız var mı?	23
Tablo 4- 8 Kendinize ait bir girişimcilik fikriniz var mı?	24
Tablo 4- 9 Annenin Eğitim Durumu.....	24
Tablo 4- 10 Babanın Eğitim Durumu	24
Tablo 4- 11 Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları	25
Tablo 4- 12 Ölçeğin Güvenilirlik Ortalamaları	27
Tablo 4- 13 Yabancı Dil Seviyesine Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları	27
Tablo 4- 14 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları.....	28

Tablo 4- 15 Yaşa Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları	28
Tablo 4- 16 Medeni Duruma Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları.....	29
Tablo 4- 17 Bir İşte Çalışmış Olma Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları	29
Tablo 4- 18 Girişimcilikle İlgili Ders Alma Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları	29
Tablo 4- 19 Ailede Girişimci Akraba Olması Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları	30
Tablo 4- 20 Kendine Ait Girişimcilik Fikri Olması Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları.....	30
Tablo 4- 21 Annenin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları	31
Tablo 4- 22 Babanın Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları	31

1.GİRİŞ

Küreselleşmenin tüm dünyayı etkisi altına alan yakınlaştırıcı etkisi ekonomik rekabeti ulusal ya da uluslararası ölçekten küresel bir boyuta taşımıştır. Dünyanın farklı yerlerine erişimi sınırsız hale getiren teknolojik gelişmelerin tetiklediği iletişim faaliyetleri sayesinde ülkelerin ekonomileri de tıpkı işletmeler gibi küresel rekabet ortamı içerisinde kendilerine yer edinme çabasına girmiştir.

Küresel rekabet ortamında ülkelerin ekonomik gelişmelerini olumlu şekilde etkileyen en temel unsurlardan biri de ülkelerin girişimcilik alt yapılarının ve bu alt yapılardan ulusal, uluslar arası ya da küresel rekabete dâhil olan girişimcilik faaliyetleridir. Küresel ekonomilerin sürekli olarak birbirleriyle ilişkili yapıları ve birbirlerini etkileyen özellikleri nedeniyle ülkeler yoğun rekabet ortamı içerisinde ekonomilerini var edebilmenin yollarını aramaktadır. Bu anlamda ülke ekonomileri açısından en çok öne çıkan unsurlardan biri olarak girişimcilik faaliyetleri dikkat çekmektedir.

Özellikle 20. Yüzyıl'ın sonlarından itibaren toplumlarla ilgili mevcut kurulu düzenlerin dışında yeni oluşumlar yaratmak, yenilikçi yaklaşımlar ortaya çıkarmak, toplumların ve örgütlerin başarıyı dönük olarak evrilmesi gibi konular sıklıkla gündeme gelmeye başlamıştır. Bu konulara dair en sıklıkla incelenen, üzerinde en çok durulan konuların başında ise girişimcilik gelmektedir. Girişimcilik ve girişimciler sadece toplumların daha modern yapılara kavuşması açısından değil aynı zamanda ekonomik kalkınmaları açısından da çok önemli roller üstlenmektedir.

Girişimciliğe dair temel unsurların anlaşılması, bireyleri girişimciliğe iten sebeplerin ortaya konması ve girişimciyi girişimcilik faaliyetlerinde başarıya götüren faktörlerin belirlenmesi, girişimciliğin toplumsal yararlarını arttırmak adına çok önemlidir.

Bu bilgilerin ışığında üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilen bu çalışmanın literatür taraması ile ilgili bölümünde girişimcilikle ilgili temel kavramlar, girişimcilerin topluma yönelik temel işlevleri, başarılı girişimcilerin temel özellikleri, girişimcilik çeşitleri, girişimcilik sürecinin dünyada ve Türkiye'deki gelişimi konulara yönelik detaylı bir literatür araştırması yer almaktadır.

Araştırmanın metodoloji bölümünde ise gerçekleştirilen araştırmanın amacı ve kapsamı, ilgili örneklemin hangi kriterlere göre seçildiği ve hangi analizlerin gerçekleştirildiği, araştırmanın hipotezlerinin neler olduğuna dair detaylar yer almaktadır.

Dördüncü bölümde ise gerçekleştirilen analizlerin ardından elde edilen bulgular ve bulguların araştırma açısından yorumlanması ile ilgili unsurlar bulunmaktadır. Araştırmanın son bölümü ise elde edilen bulgular üzerinden gerçekleştirile sonuç ve öneriler kısmıdır.

2.LİTERATÜR TARAMASI

2.2 Girişimci

Özellikle 1900'lü yılların sonları ile beraber mevcut düzenlerin ya da sınırların dışına çıkarak daha yenilikçi yaklaşımlarla işleyen sistemler yaratmaya dair yaklaşımlar sıklıkla kendini göstermeye başlamıştır. Girişimcilik bu açıdan bakıldığında sıklıkla araştırma konusu olan kavramlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Toplumların ekonomik kalkınmaları ve refah seviyeleri açısından önemli bir kavram olan girişimciliğin temelinde yeni bir fikri ya da yaklaşımı hayata geçirmeye yönelik olarak davranan girişimci bireyler yer almaktadır.

Drucker'a (1986: 2) girişimci sürekli olarak farklılaşma eğilimindeki dünya düzeninin yeniden tasarlanması ve yaratılmasını sağlayan bireyi açıklayan bir kavramdır. Bu amaç ışığında gerekli kaynakları bütünleştirme görevi de yine girişimcidedir.

Girişimci üretim faktörleri açısından değerlendirildiğinde bu faktörleri bireylerin gereksinimlerinin karşılanmasını sağlayacak şekilde bir araya getiren kişi şeklinde de tanımlanabilir (Mucuk, 2008: 6). Bu faktörlerin bir araya getirilmesindeki temel dürtü kar elde etmek iken bu süreç aynı zamanda önemli riskleri de bünyesinde barındırmaktadır.

Günümüzde ise girişimci sermaye, emek gibi üretim faktörlerinin merkezinde yer alan bir unsurdur. Bu noktadan hareketle girişimcinin üretim faktörlerinin bir araya getirilmesini sağlayan kişi olarak önemli bir işlevi olduğu söylenebilir (Akat vd. 2002: 14). Girişimci, ürün ya da hizmetlere dair talebi fark ederek bu talebi karşılamaya çalışan, bunu gerçekleştirirken de ortaya koyduğu işe karşılık emek ve sermaye harcayarak risk alan bireydir (Fidan ve Yılmaz, 2001: 10).

Girişimci kavramı Türk Dil Kurumu tarafından "sanayi, ticaret gibi iş alanlarında sermayesini koyarak iş yapmaya girişen ya da iş girişiminde bulunan kişi" şeklinde tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr.)

Literatürde bazı yazarlar tarafından girişimcilik kavramının açıklanmasına yönelik olarak yapılan tanımlar şöyledir:

- Hammadde veya emek gibi kavramların bir araya getirilmesi yoluyla kapsamı daha büyük fırsatlar ya da başka varlıklar elde edilmesini sağlayan bireyler girişimcidirler. Bu açıdan girişimci yenilikçilik ta da değişim gibi kavramların yardımıyla yeni bir düzen ortaya koyan bireyleri kapsayan bir kavram olarak ele alınmaktadır (Hisrich ve Peters, 2001: 10).
- Girişimci risk alma eğilimindeki bireyleri ifade etmektedir. Geçmişte sıradan bir işletme kuran ya da yöneten bireylere yönelik olarak kullanılan bu kavram günümüzde ise fırsatları izleyerek yeni ürün ya da hizmetlerin yaratılmasına ön ayak olan ve risk alabilen kişileri ifade etmektedir (Robbins vd., 2012: 8).
- Ekonomik ilerlemenin odak noktasında yer alan, kaynakları bir araya getirme yetisini kullanarak kaos içerisinde bir uyum yaratabilen bireyler girişimcidir (Yang vd., 2011: 158). Girişimciler En basit şekilde, bir işletmeyi kuran ve bu işletmede faaliyetleri yürüten kişiler olarak tabir edilen girişimciler, bu yönleri ile aynı zamanda işletme sahipleridir.
- Girişimci ile küçük işletme sahipliğinin farklı kavramlar olduğu bazı kaynaklarda dikkat çekilen bir konu olsa da (Cunningham ve Lischeron, 1991: 45), bu iki kavramın bazen birbirlerinin yerine kullanıldığı, ancak girişimciliğin, bir işletme oluşturmaktan daha fazla anlam içerdiği ifade edilir (Kuratko ve Audretsch, 2009: 15).

2.2.1 Girişimci Kavramı Yerine Kullanılan Kavramlar

Her ne kadar literatür açısından farklı anlamlar ifade ediyor olsalar da işletme sahibi, yönetici, girişimci gibi kavramlar kullanıcılar tarafından sürekli birbiri yerine kullanılan ya da birbirine karıştırılan kavramlar olarak dikkat çekmektedir. Bu kavramları birbirinden ayırmada ya da bu kavramlar arasındaki farkları netleştirme noktasında mülkiyet hakkı, güdülenen amaçlar, gerçekleştirilen faaliyetler, risk alma eğilimi, başarısızlık durumuna bakış açısı ve karar alma gibi detaylar ön plana çıkmaktadır (Fox ve Van Rooyen, 2004: 176).

Tablo 2- 1 Girişimci Kavramı ile Bu Kavram Yerine Kullanılan Kavramların Farklılıkları (Fox ve Rooyen, 2004: 176)

	<i>Küçük İşletme Sahipleri</i>	<i>Girişimci</i>	<i>Yönetici</i>
<i>Mülkiyet Hakkı</i>	İşin gerçek sahibi	İşin gerçek sahibi	Kurumsal çalışan
<i>Güdülenen Amaç</i>	Kar yapma	Fırsat ve yenilikçi sayesinde kar elde etme	Meslekte daha yüksek bir konuma gelme, kurum içi ödüllendirilme
<i>Faaliyetlerde Yer Alma Şekli</i>	Doğrudan katılım	İlk aşamada doğrudan katılım, devamında profesyonel yönetici ataması	Yetkinin devredilmesi ve denetlenme
<i>Risk Alma Eğilimi</i>	Düşük risk alma eğilimi	Hesap yaparak risk alma eğilimi	Düşük risk alma eğilimi
<i>Başarısızlık Durumuna Bakış</i>	Başarısızlıktan mümkün olduğunca kaçınma	Başarısızlığı bertaraf etme	Başarısızlık ve beklenmedik durumlardan kaçınma
<i>Karar Alma</i>	Sıkı ve standart koşullara uygun karar alma	Hayallerini düşünerek karar alma	Üst kademenin kararlarını kabullenme

Girişimci ile ortak algı yaratan bir başka kavram da liderdir. Koçel (2010: 578)'e göre lider örgütlerin amaçlarına ulaşabilmeleri için bireylere ilham veren kişidir. Lider, başka insanların faaliyetlerini etkileyen bir güçtür. Fakat girişimci olabilmek için liderlik özelliklerinin hepsini taşıyor olmak gerekmemektedir. Ancak girişimci, varlığını sürdürebilmek için, uygun liderlik vasıflarına sahip kişileri istihdam edebilmektedir.

2.2.2 Girişimcinin Temel Fonksiyonları

Girişimcinin yenilik yaratma ve bu yenilikleri sürdürülebilir bir yapıya büründürme özellikleri düşünüldüğünde günümüz toplumlarında girişimci bireylere geliştirilen yeni ürün veya hizmetlerin ilgili pazarlara sunulması yeni iş yapış şekillerinin ortaya konması gibi işlevler yüklendiği söylenebilir. Girişimci bireylerin genel fonksiyonları şöyle sıralanabilmektedir (Küçük, 2010. 37):

- Var olan ürün ve hizmetlerin niteliklerinin yükseltilmesi, yeni ürün ya da hizmetlerin yaratılması

- Üretim tekniklerinde yeniliklerin ortaya koyulması ve bu tekniklerin uygulanıp sürdürülebilir hale getirilmesi
- Birbirinden farklı sektörlerde yenilikçi ve yeni organizasyon yapılarının yaratılması
- Yeni pazarlara erişimin sağlanması
- Yeni kaynaklar yaratılarak bu kaynakların ürün ve hizmetlere yönelik olarak kullanılması

2.2.3 Girişimcileri Başarılı Kılan Özellikleri

Girişimcilerin gerçekleştirdikleri ticari faaliyetlerde başarıya ulaşabilmeleri için, çalışılan sektör, üretilen ürün ya da hizmet dışında bazı temel özelliklerin bütünsel bir haline sahip olmaları gerekmektedir. Odabaşı (2004: 56) girişimcilerde başarıyı yaratan temel özellikleri şöyle sıralamaktadır:

- Azimli ve kararlı olma
- Yüksek seviyede başarı ihtiyacı hissetme
- Fırsatlara odaklanma
- Makul seviyelerde ve hesaplanmış şekilde risk alabilme
- Özeleştirici yaparak başarıyı ve başarısızlığı objektif şekilde değerlendirebilme
- Yenilikçiliğe yatkınlık
- Yaratıcı olma
- Vizyon sahibi olma
- İyimser bir bakış açısına ve özgüvene sahip olma
- Karar alma ve uygulama aşamalarından bağımsız hareket edebilme
- Sorunlar karşısında uygun çözümü bulabilme
- Farklı amaçlara yönelik planlama yapabilme

Kurulan işletmelerin başarısız olmalarının arkasında genellikle, girişimcilerin sahip olmaları gereken kişilik özelliklerine sahip olmamaları olduğu; özgüveni düşük, risk almaktan korkan, yeniliklere uyum sağlaması zor, yaratıcı gücü düşük olan bireylerin, başarılı olma ihtimalinin düşük olmasının beklendiği ifade edilmektedir (Lischeron vd.,1993: 19).

Yine birçok küçük işletme uzmanına göre girişimci, bir işletmenin başarılı ya da başarısız olmasının en önemli nedenidir. Lischeron (1993 vd.: 46), kişilik özellikleri ile firma performansı arasındaki ilişkiyi ele aldığı araştırmasında, kişilik özelliklerinin firmaların performanslarını etkilediğini ortaya koymuşlardır.

Girişimcilik ile ilgili literatür incelendiğinde başarılı bir girişimcinin sahip olması gereken temel özellikler şöyle sayılabilmektedir (King vd., 2005: 3, VanGundy, 1998: 3, Mc Cuddy vd., 2011: 475):

- Kendisi hayal kurarken başkalarına da hayal kurdurabilmelidir.
- Gerekli ve uygun strateji ile hareket edebilmelidir.
- Sorumluluk alabilmelidir
- Bağımsız olmalıdır.
- İşin doğasına uygun vizyon ve misyona sahip olmalıdır.
- Lider özellikleri göstermelidir.
- Özgüveni yüksek ve başarı odaklı olmalıdır.
- Fırsatları fark edebilme yeteneği ve sezgileri kuvvetli olmalıdır.

Aşağıdaki tabloda literatürde yer alan çeşitli yazarlar tarafından başarılı bir girişimcinin tarifinde kullanılan değerlendirmeler yer almaktadır.

Tablo 2- 2 Girişimcilere Atfedilen Özellikler (Güney, 2008: 58)

TARİH	YAZAR	ÖZELLİK
1848	Mill	Risk almaya yatkın olma
1917	Weber	Otorite kaynağı olabilme
1934	Schumpeter	Yeniliği ateşleyen kişi olma
1954	Sutton	Sorumluluk alma eğilimi gösterme
1959	Hartman	Biçimsel otorite kaynağı olma
1961	McClelland	Risk alma ve başarı güdüsü

1963	Davids	Hırs, bağımsızlık eğilimi, sorumluluk ve özgüven
1964	Pickle	Etkin insani ilişkiler kurabilme, yüksek iletişim yeteneği, teknik bilgi sahibi olma
1965	Litzinger	Risk tercih etme, bağımsızlık, lider olarak tanınma
1965	Schrage	Doğru algılama, güç motivasyonu
1971	Palmer	Riski ölçebilme
1971	Hornadey ve Aboud	Başarı güdüsü, özerk olma, güç
1973	Winter	Güç sahipliğine ihtiyaç duyma
1974	Borland	İçsel güç odağı
1977	Gasse	Kişisel değerlere dönük olma
1978	Timmons	Özgüven, amaç odaklılık, orta seviyede risk alma, yaratıcılık, yenilikçilik
1980	Brockhaus	Risk üstlenme eğilimi
1981	Mescon- Montanari	Başarı, hakimiyet, özerklik, kontrol
1981	Welsh-White	Kontrol ihtiyacı, mücadele isteği
1982	Dunkelberg-Cooper, Welsh-Young	Büyüme eğilimi, bağımsızlık eğilimi, zanaatkarlık, özgüven, yenilikçilik

Smilor ve Sexton (1996: 6)'a göre ise bir girişimcide bulunması gereken 3 temel özellik vizyon, misyon ve hırslı yapıdır. Bu özellikler dikkate alındığında ise girişimcinin başarısı çok para kazanmasıyla değil önem verdikleri ve zevk aldıkları işleri yapıyor olmaları ile değerlendirilmelidir.

Lintunen (2000: 295) girişimcilerin özelliklerine yönelik olarak Durham University Business School tarafından gerçekleştirilen sınıflandırmaya yönelik bir araştırmanın sonuçlarından yola çıkarak girişimciye atfedilen kişilik özelliklerini şöyle sıralamaktadır:

- Proaktif
- Dinamik
- Bir amaca sahip
- Olumlu
- İnisiyatif almaya eğilimli
- İşbirliğine yatkın
- Hatalarının çabuk telafi edebilen
- Yenilikçi
- Hayal kurabilen
- Yaratıcı
- Esnek
- Uyumlu olma
- İnatçı olma
- Sonuç alma güdüsüne sahip olma
- Kendine güvenli
- Özerk
- Bireysel kontrolü yüksek
- Deneyimlerden ve kültürden beslenme eğilimi yüksek

2.3 Girişimcilik

Girişimcilik kavramının ortaya çıkışı 18. Yüzyıla ve Schumpeter'e kadar gitmektedir. Schumpeter tarafından girişimcilik kavramının detayları ve öneminin vurgulanmasıyla birlikte bu kavram pek çok akademik çalışmaya konu olmaya başlamıştır. Bu açıdan girişimcilikle ilgili ilk temel açıklamanın Schumpeter (1934: 74) tarafından "ekonomik gelişmenin temelinde farklı ve yeni özellikteki pek çok bileşenin bütünleştirilerek bir araya getirilmesini amaçlayan faaliyetler bütünü" şeklinde yapıldığı söylenebilmektedir.

Girişimciliğin bir başka tanımı ise yeni pazarlar, yeni ürün ya da süreçlere dair fırsatların belirlenmesi ve bu fırsatlardan faydalanılması amacıyla bir ekonomik faaliyetin başlatılması ya da kapsamının artırılmasına yönelik bir uğraş şeklinde yapılabilmektedir (10. Kalkınma Planı, 2013:3). Girişimcilik aynı zamanda farklı risklerin göze alınmasıyla beraber harcanan belirli bir zaman ve çabanın ardından değer yaratmaya yarayan bir süreçtir. Bu anlamda girişimcilik ekonomik açıdan gelir yaratmanın yanı sıra değişimin inşa edilmesi olarak da ele alınabilmektedir (Cooper vd., 2004: 326).

Hisrich ve Peters (2001: 10) girişimciliği uygun miktarda emek ve zamanın ayrılması sonucunda ekonomik, fiziksel ve sosyal risklerin de alınmasıyla maddi getiri ya da ödüller, kişisel tatmin unsurları ve bağımsızlık elde ederek bir değer oluşturulması süreci olarak tanımlamaktadır.

10. Kalkınma Planında girişimcilik kavramına yönelik olarak yer verilmiş olan çeşitli yazarlara ait farklı tanımlamalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 2- 3 Literatürde Yer Alan Girişimcilikle İlgili Tanımlar (10.Kalkınma Planı, 2013: 111)

YAZAR/TARİH	TANIM
R. Cantillon (1755)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler serbest meslek sahipleridir Bu kişiler belirsizliği idare etmek durumunda kalmaktadır Girişimcilerin faaliyetlerini pazarda yer alan talebe göre dengelemeleri gerekmektedir
J:B: Say (1803)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler düşük verimlilikteki iktisadi kaynakları yüksek verimlilikte olanlara dönüştürür Girişimciliğin kapsamında pek çok engel ve belirsizlik bulunmaktadır
A.Marshall (1980)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler ve yöneticilerin birbirlerini tamamlayan farklı özellikleri vardır
J.Schumpeter (1911)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimcilik girişimci bireyin yetileri sayesinde ekonomiyi durağan bir halden ileri doğru hareket ettiren bir araçtır Girişimcinin rolü mucitlerin rolünden belirgin bir şekilde farklıdır
F. Knight (1921)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler iktisadi faaliyetleri yöneten özel bir sosyal sınıftır Belirsizlik girişimciliğin başlangıç boyutudur
E. Penrose (1950)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimci ve yöneticilerin becerileri birbirinden ayrılmalıdır Küçük işletmeler açısından girişimciliğin temel boyutu fırsatların saptanması ve bu fırsatlardan faydalanılmasıdır
H. Liebenstein (1968)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimcinin temel faaliyeti örgütlere dair verimsizlikleri

	azaltmak ve tersine çevirmektir
I.Kirzner (1973,1997)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler kar olasılıklarını tespit ettikçe girişimci faaliyetler sayesinde Pazar dengeye doğru ilerler
M. Casson (1982)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler kısıtlı kaynakların yönetilmesi konusunda uzmanlaşır
W.Gartner (1985), H.Aldrich, C. Zimmer (1986)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimcilik örgütsel ve bölgesel çevrelerinden etkilenen ve bu çevrelere uyum sağlayan bireylerin faaliyetlerinin bir sonucudur
W. Baumol (1990)	<ul style="list-style-type: none"> Büyüme ve yenilik için girişimci faaliyetler zorunludur
R. Holcombe (1998)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler verimli ve yenilikçi yöntemler ile daha üretken bir ekonominin oluşmasını sağlayan, ekonomik büyümenin temelinde yer alan unsurlardır
OECD (1998)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler yeni iş fırsatlarının yakalanması güdüsüyle kaynakların sıralanması yetisini temsil eder ve ekonomik büyümenin merkezinde yer alırlar
S. Wennekers ve R. Thurik (1999)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimciler çoklu görev yetisine sahiptir Girişimcilerin temel faaliyetleri arasında yeni fırsatların tespit edilmesi, belirsizlik altında faaliyet gösterme, pazara yeni ürünlerin sunulması, kaynaklara dair kararların verilmesi, işletmelerin yönetilmesi ve rakiplerle rekabet yer almaktadır
H.Aldrich ve M.Martinez (2001)	<ul style="list-style-type: none"> Girişimci faaliyetler taklitçiliği de içerdiğinden yenilikçilik ile eş anlamlı olarak kullanılmamalıdır

2.3.1 Girişimcilik Çeşitleri

Girişimcilik ile ilgili pek çok farklı açıdan sınıflandırma yapmak mümkündür. Bu sınıflandırmalardan en genel olarak kullanılanı uygulama yöntemine ya da faaliyet gösterilen alanlara göre yapılan sınıflandırmalardır. Bu açıdan mülkiyete göre girişimcilik, niteliklerine göre girişimcilik ve diğer girişimcilik türleri şeklinde bir sınıflandırma yapılabilir (Tikici ve Aksoy, 2009: 17).

Bunun dışında çeşitli bakış açılarından girişimcilik türleri şöyle açıklanabilir:

- **Kamusal Girişimcilik:** Kaynak kullanımı açısından girişimcilerin kamu kaynaklarını tercih ettikleri, siyasi erkin yönlendirmesi ve kararlarına uygun olarak işleyen bir girişimcilik türüdür (Çelik ve Akgemici, 2010: 21).
- **Tepkiye Dayalı Girişimcilik:** Aynı pazarda yer alan diğer girişimciler tarafından ortaya konulan yeniliklere bir tepki olarak geliştirilen ve işletme yapısındaki değişiklikleri kapsayan girişimcilik türüdür. Bu noktada düşük risk alma

eğiliminden ve rakiplere strateji belirleme davranışından bahsetmek mümkün olmaktadır (Özkul ve Dulupçu, 2008: 15).

- Fırsat Girişimciliği: Geleceğe dair öngörüler yardımıyla pazarda fark edilen önemli fırsatların değerlendirilmesine yönelik olarak işleyen girişimcilik türüdür (Tikici ve Aksoy).
- Baskın Girişimcilik: Pazar lideri konumunda olan işletmelerin gerçekleştirdikleri girişimcilik faaliyetleridir. Bu tür girişimcilik faaliyetlerinde risk alma eğilimi yüksek olabilmektedir (Demirel vd., 2007: 29).
- Örgüt İçi Girişimcilik: İç girişimcilik faaliyeti içerisinde bulunan örgütlerin bünyesinde geliştirilen yeni ürün, hizmet ya da metotları kapsamaktadır. Bir başka bakış açısına göre ise hali hazırda kurulmuş ve faaliyetini devam ettiren işletmelerde ürün, yöntem, pazarlama, satın alma, üretim gibi faaliyet alanlarında ortaya koydukları yenilikler de iç girişimcilik olarak değerlendirilebilmektedir (Bygrave ve Zacharakis, 2014: 537).
- Kadın Girişimciliği: Ev haricinde kendine iş yeri olan, personel çalıştırabilen, iş sahibi olarak nitelendirilebilecek, bir ürün ya da hizmete dair süreçlerde söz sahibi olan kadınlar tarafından gerçekleştirilen girişimcilik faaliyetleridir. Kadın girişimciliği özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından en çok önem verilen kalkınma stratejilerinden biridir (Yetim, 2002: 79).
- Sosyal Girişimcilik: İşsizliğin azaltılması, toplumsal problemlerin çözüme kavuşturulması gibi konulara odaklanan, kar amacı gütmeyen, temel amaçları sosyal değer yaratmak olan girişimcilik davranışlarıdır (Weerawardena ve Mort, 2006: 21). Bu açıdan sosyal girişimciliğin kar güdüsü yerine sosyal fayda yaratma ve sosyal sorunlara çözüm oluşturma gibi konulara odaklanmaktadır (Ürper vd., 2012: 12).

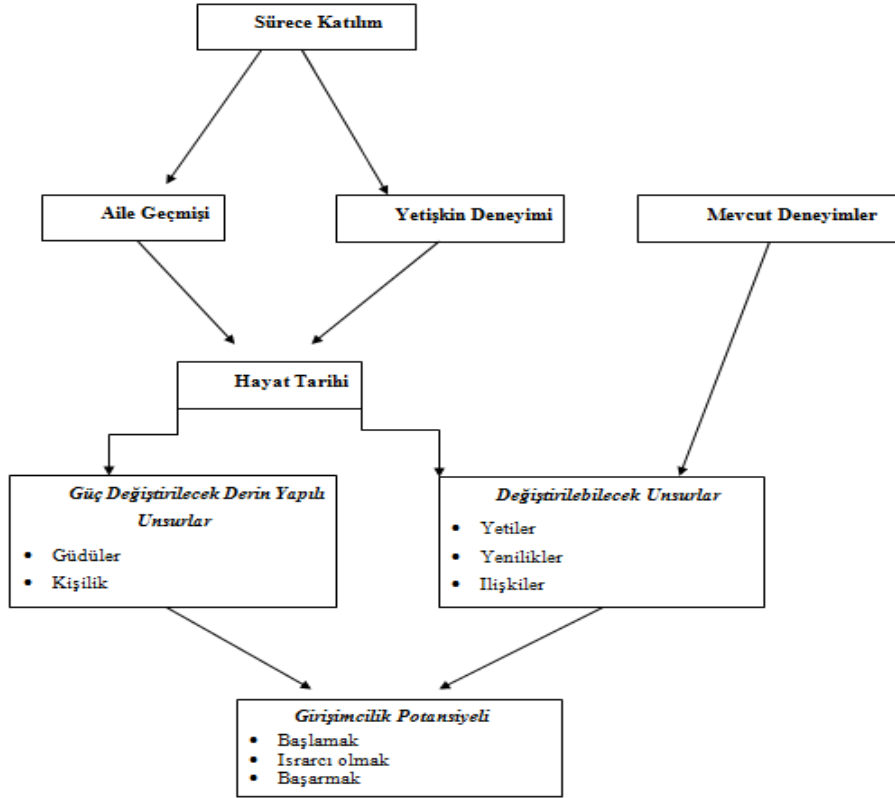
2.3.2 Girişimciliğin Bir Süreç Olarak Değerlendirilmesi

Girişimcilik süreci incelendiğinde bu sürecin temelinde girişimcilik faaliyetinde bulunan bireylerin risk alma eğilimleri, yaratıcılık seviyeleri, yenilikçilik gibi kavramlarla beraber kaynakların etkin kullanımı gibi alt süreçler de dikkat çekmektedir (Müftioğlu ve Haliloğlu, 2010: 14).

Girişimcilik sürecinin başlangıç aşamasında etkili olan temel nokta bireylerin kendi işlerinin sorumluluğunu alma istekleridir. Bu istek ya da güdülerle beraber faaliyette

bulunan bireylerin kişilik yapıları, sosyo-kültürel seviyeleri, beklentileri gibi unsurlar da etkili olmaktadır. Girişimciliğin bir süreç olarak değerlendirilebilmesine yönelik olarak en sıklıkla tercih edilen yaklaşımlardan biri Hayat Tarihi Modeli'dir." Aşağıdaki şekilde bu modele ait detaylar yer almaktadır.

Şekil 1- 1 Girişimcilik Sürecinde Hayat Modeli

Kaynak: Bird, 1995: 14

Girişimcilik sürecinin temelinde bireyin hali hazırda mevcut durumdaki deneyimleri, aileden gelen girişimciliğe dair deneyimler (ailede girişimci bireylerin varlığı, aile tarafından gerçekleştirilmiş bir girişimin varlığı vb.) ve girişimci bireyin yetişkin deneyimleri önemli rol oynamaktadır. Girişimcilerin girişimcilik faaliyetleri kapsamındaki tavır ve yaklaşımlarını belirleyen bazı unsurlar değiştirilmesi çok ve bireyde çok derinde yer alan özellik taşıırken bazı unsurlar ise özellikle mevcut deneyimlerin etkisi ile değiştirilebilecek özellik göstermektedir. Girişimci bireye ait güdüler ve kişilik gibi unsurlar çok kolay değiştirilemeyen hatta çoğunlukla bireyin ailevi ve yetişkin deneyimlerinden kaynaklanan kavramlardır. Girişimcinin

yapabilirlikleri ya da yeterlilikleri, bireysel ilişkileri gibi unsurlar ise bireyin mevcut deneyimlerinin etkisiyle de değiştirilebilecek özellikte unsurlardır.

2.4 Girişimcilik Davranışını Etkileyen Faktörler

Girişimciliğe etki eden faktörlerin isabetli bir şekilde saptanabilmesi için öncelikle girişimcilik ekosisteminde yer alan unsurların belirlenmesi önemlidir. Tablo-4’de bu unsurlar yer almaktadır.

Tablo 2- 4 Girişimcilik Ekosisteminde Yer Alan Unsurlar (OECD, 2012)

<p>YASAL YAPI</p> <ul style="list-style-type: none"> • İş kurma ya da büyütme gibi idari yükler • İcra ve iflasa dair mevzuat • Sağlık ve çevreye dair mevzuat • Ürün piyasaları ve iş piyasalarına dair mevzuat • Adalet ve vergi sistemleri • Sosyal güvenliğe dair mevzuat 	<p>PAZARLA İLGİLİ KOŞULLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekabete dair mevzuat • Dış pazarlara erişim seviyesi • İç pazarlara erişim seviyesi • Kamu ihaleleri • Kamunun rolü • Pazarın kalitesi 	<p>FİNANSAL UNSURLARA ERİŞİM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kredi piyasaları • Özel sermaye • Girişim sermayesi • Melek yatırımcılar • Sermaye piyasaları
<p>BİLGİNİN OLUŞUMU VE YAYILIMI</p> <ul style="list-style-type: none"> • AR-Ge’ye yönelik yatırımlar • Üniversite- Sanayi işbirlikleri • İşletmeler arası işbirlikler • Teknoloji ve internet 	<p>GİRİŞİMCİLİK YETİLERİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eğitim, öğrenim ve deneyim • Girişimcilik altyapısı • Danışmanlık ve eğitim hizmetleri • İşgücü çevrimi 	<p>KÜLTÜREL YAPI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risk algısı • Girişimci algısı • İş sahibi olmaya eğilim • Sosyal sermaye ve güven odaklı ilişkiler

Girişimcilik literatürü incelendiğinde girişimcilik davranışını ya da girişimciliği etkileyen faktörlere dahil pek çok farklı yaklaşımın olduğu, pek çok farklı unsurun girişimcilik üzerinde olumlu ya da olumsuz etkisinin ortaya konduğu görülmektedir.

Örneğin bireylerin girişimcilik davranışları üzerinde etkisi olan faktörler arasında bireysel yaklaşım, kişiye özel normlar, algılanan davranış kontrolü (Linan ve Chen, 2009: 595), kişilik özellikleri, toplumsal statü, bağımsızlık eğilimi, kazanç beklentisi (Sezer, 2013: 55), yenilikçilik, girişimci aile kültürü (Gürel vd., 2010: 650), motivasyon ile ilgili unsurlar, gelir seviyesi (Naktiyok ve Timuroğlu, 2009: 90), cinsiyet (İrmiş ve Barutçu, 2012, Kılıç vd., 2012) ve yaş (Şeşen ve Basım, 2012: 6) en sıklıkla sözü edilen faktörler arasında yer almaktadır.

2.4.1 Girişimcilikte Başarıyı Sağlayan Faktörler

Başarı güdüsüne sahip bireylerin, bireysel ve profesyonel hedeflere yönelik olarak istekli ve gayretli çalışma ile zorluklara meydan okuma eğilimlerinin oldukça yüksek olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle başarı güdüsünde mükemmellik, kazanım ve içsel başarı duygusu ön plana çıkmaktadır.

Collins vd. (2004: 96), başarı isteğinin hem girişimcilik kariyerini seçme ile hem de girişimcilik performansı ile doğrudan ilişkili olduğunu bulgulamışlardır. Dolayısıyla girişimcilikte başarının, belli yetenekleri ve beraberinde isteği gerektirdiği söylenebilir. (Özcan vd.,1992: 785; Collins, 2004: 96)

- **Uygun İş Olanaklarının Bulunması:** Bu faktör bir ihtiyacın varlığından söz edilebilecek bir alanda herhangi bir yatırımın bulunmadığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Girişimciler bu tür durumları gerçekleştirdikleri pazara dönük araştırmalar sayesinde fark edebilmektedir. Bu faktör bir anlamda pazardaki fırsatların gözlenmesi sonucunda bu fırsatların taleple örtüştürme yoluyla başarıyı yakalamak anlamına da gelmektedir (Naqvi, 2011: 20).
- **Uygun Zaman Tercihii:** Piyasalarda bir fırsatın fark edilerek uygun bir yatırıma dönüştürülmesi açısından doğru zamanda harekete geçmek çok büyük önem taşımaktadır. Girişimin başarılı olabilmesi için sadece uygun iş olanaklarının bulunması çoğu zaman tek başına yeterli olmayabilmektedir (Weerawardena ve Mort, 2006: 23).
- **Yönetim Tecrübesi:** Girişimcinin kendi doğasında zaten var olan yönetim yetileri zamanla girişimcinin elde edeceği tecrübe ile bütünleştiğinde gerçekleştirilen girişim faaliyetlerinde başarıyı yakalamak çok daha olası hale gelmektedir(Naqvi, 2011: 20).
- **Öz Sermaye Gücü ve Kredi İmkânları:** Girişimlerin başarıya ulaşabilmesi için ilgili yatırımın gerektirdiği yatırım sermayesi miktarlarının ve girişimin varlığının sürdürülebilmesi açısından çalışma sermayesi miktarlarının isabetli bir şekilde belirlenmiş olması hayati öneme sahiptir (Naqvi, 2011: 20).
- **Riske Karşı Alınan Sigorta Gibi Önlemler:** Girişimciler belirsizlik ortamında hareket etmek durumunda kaldıklarında bu belirsizliklerden doğal olarak etkilenmektedirler. Belirsizlik doğal afetler, ekonomik ya da siyasi krizler gibi durumlardan kaynaklanabileceği gibi, işletmeye yönelik tehditlerden de

kaynaklanabilir. Girişimciler bu tür durumlarda girişimlerini riske karşına güven altına alabilmek adına deprem sigortası, yangın sigortası, hırsızlık sigortası gibi önlemleri tercih edebilmektedirler (Tikici ve Aksoy, 2009: 51).

2.4.2 Girişimcilikte Başarısızlığa Sebep Olan Faktörler

- **Hatalı Kuruluş Yeri Seçimi:** Kuruluş yerinin seçimi çoğu girişim için kolay geri dönüşü olmayan bir karardır. Bu karar verilirken özellikle yer değişimi maliyetleri ve zaman maliyetleri gibi detaylara mutlaka dikkat edilmelidir. Yanlış kuruluş yeri seçimi çoğu girişimin daha başlangıçta başarısız olmasına sebep olmaktadır (Tikici ve Aksoy, 2009: 51).
- **Dikkate Alınmayan Rekabet Unsurları:** Girişimciler faaliyete başlamadan önce hedef pazarlarına yönelik olarak mutlaka SWOT analizi gibi araştırmalar gerçekleştirmelidir. Aksi durumlarda gözden kaçırılan rekabet unsurları nedeniyle başarısızlık kaçınılmaz olacaktır (Nagvi, 2011: 21).
- **Yetersiz Sermaye Gücü:** Girişimcilikte başarısızlığa neden olan en belirgin faktörlerden biri sermaye yetersizliğidir. Bu hataya düşen çoğu girişimde sermaye ya henüz işe başlamadan ya da başladıktan çok kısa sonra biter. Dolayısıyla girişimciler faaliyete geçirmeyi düşündükleri girişimlerle ilgili yatırım ve işletme sermayesi seviyeleri dikkatli şekilde belirlemelidirler (Küçük, 2010: 62).
- **Yetersiz Ticari Bilgi:** Rekabetin bu kadar yoğun olduğu işletme dünyasında özellikle ticari konularda uygun bilgi birikimi ile hareket etmek çok önemlidir. Bu bilgi birikimi hem eğitim açısından hem de gerçek hayattaki pratikler açısından bütünleşmiş olmalıdır.
- **Hazır Olmadan Girişim Faaliyetine Başlamak:** Girişimcilerin sıklıkla düştüğü yanılgılardan bir diğeri de fazla isteklilik nedeniyle yeteri kadar hazır olmadan bir girişim faaliyetini hayata geçirmeye çalışmaktır. Bu durum girişimin daha başlangıç aşamasında ciddi risklerle karşı karşıya gelmesine sebep olabilir (Nagvi, 2011: 22).

2.5 Girişimciliğin Avantaj ve Dezavantajları

Girişimcilik faaliyetleri yapıları gereği çeşitli avantajları ve dezavantajları bünyelerinde barındıran faaliyetlerdir. Fakat tüm bu avantajların ve dezavantajların dışında girişimcilik gerek bireyler gerekse de toplumlar için büyük faydalar içeren bir olgudur.

2.5.1. Girişimciliğin Avantajları

Girişimcilik ile ilgili gerçekteştirilen faaliyetlerin tamamı en genel halleriyle mal ve hizmetlerin üretilmesi ya da aktarılması yoluyla servet oluşturmaya yönelik olarak ilerleyen bir yapıdadır. Bu aktarım sayesinde kalkınmayı temel alan bir değişim gerçekteşmekte ve toplumlar da bu durumdan pek çok faydalar elde etmektedir (Jegatheesan, 2016: 69).

Girişimciliğin bireyler açasından avantajlı yanları şöyle sıralanabilir (Arıkan, 2004: 69):

- Özerk olma: Girişimcilik bireylerin kendilerini bağımsız hissetmeleri, kendi başlarına karar verme ve kendi işlerinin patronu olma durumlarını başarabilmeleri açasından önemli mental avantajlar içeren bir süreçtir.
- Başarı hissi: Girişimcilerin yeni bir iş kurma aşamasındaki temel motivasyonları başarı beklentisidir. Girişilen faaliyetten elde edilen karlılık bireyde büyük bir başarı hissi yaratmaktadır. Elde edilen her başarı hissi girişimcilik yaklaşımının sürdürülebilir kılınmasını sağlamaktadır.
- Finansal karar alma özgürlüğü: Girişimciler sıklıkla faaliyetlerinin finansal kontrolünü ellerinde tutan kişilerdir. Bu durum sayesinde aldıkları finansal kararlarda özgür olabilmektedirler.

Girişimciliğin toplum açasında avantajlı yanlarını Tozlu (2012, 33) aşağıdaki gibi değerlendirmektedir:

- Giriřimcilik faaliyetleri istihdam yaratma noktasına toplumsal ačıdan büyük avantajlar yaratmaktadır.
- Özellikle ülkelerin kırsal kesimlerinin gelişmesi ve iş imkanlarına kavuşması açasından girişimcilik faaliyetleri çok önemlidir.

- Girişimcilikle ilgili engellerin az olduğu, girişimcilerin teşvik edildiği ũlkelerde beyin gcnn de önüne geçebilmek mümkün olabilmektedir.

2.5.2. Girişimciliğin Dezavantajları

Arıkan (2004. 70) girişimciliğin dezavantajlı yanlarını aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

- Bireysel özveride bulunma zorunluluğu: Özellikle girişimcilik faaliyetlerinin başlangıç aşamalarında girişimci bireyler yoğun çalışma saatleri, özel hayattan işe ayrılan zamanın artması gibi konularda çok sayıda bireysel özveride bulunmak durumunda kalmaktadır. Yoğun alışma ortam ve yüksek stres bireysel ilişkilerde de zorlayıcı olabilmektedir.
- Yüksek sorumluluk alma zorunluluğu: Girişimciler Őirket çalışanlarından farklı olarak sorumluluklar konusunda yalnız bireylerdir. Bu yüksek sorumluluk seviyesi aynı zamanda işe ile ilgili konuların tamamına yönelik bir uzmanlaşma zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir.
- Zarar etmeye yönelik toleranssızlık: Girişimcilik faaliyetlerinin sonucunda kurulan işletmelerde girişimciler her an finansal sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Bu durum özellikle maddi zarar oluşturan olumsuz durumlara karşı toleranslarının da düşük olmasına sebep olmaktadır.

3.METODOLOJİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Günümüzde girişimcilik faaliyetleri ülke ekonomileri içerisinde önemli yer tutan ve ekonomik katma değer yaratan faaliyetler olarak ön plana çıkmaktadır. Bireylerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunmaları ya da girişimci özellikler göstermelerinde hangi unsurların etkin olduğunun belirlenmesi bu açıdan her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Bu araştırmada İstanbul Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi ve bu özellikler üzerinde etkili olan faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi ve Kısıtları

Araştırmada sayısal yapıda verilerin kullanılıyor oluşu, kısıtlı bir süre içerisinde maksimum katılımcıya ulaşma amacı ve araştırma sonuçlarının mümkün olduğu kadar genellenebilir bir yapıda elde edilmesi eğiliminden dolayı ilgili araştırma nicel bir araştırma olarak tasarlanmıştır.

Bu amaçlara uygun olarak tasarlanmış olan anket internet ortamında çeşitli sosyal medya ortamlarında paylaşılarak katılımcılara ulaştırılmıştır. Kolayda örnekleme yöntemini temel alan bir anketin uygulanması ile gerçekleştirilen araştırmada istenilen katılımcı sayısına ulaşıldığında anket paylaşımı durdurulmuştur.

Araştırmada kullanılan anketin birinci bölümü katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise beşli Likert ölçek yapısında tasarlanmış, katılımcıların girişimcilik özelliklerini ölçmeyi amaçlayan 36 soruluk bir ölçek yer almaktadır. Katılımcılardan ilgili ölçekte yer alan ifadeleri “1=Hiçbir Zaman 2= Nadiren 3=Bazen 4=Sık Sık 5=Çok Sık” ölçeğinde değerlendirmeleri istenmiştir. Bu bölümde kullanılan ilgili ölçek Yılmaz ve Sünbül’ün (2009) “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi” isimli yayınlarında yer alan ölçeğin bir uygulamasıdır.

3.3. Araştırmanın Evreni/Örnekleme Grubu ve Verilerinin Analizi

Araştırmada gerekli olan bilgiyi elde etme açısından uygun durumda olan katılımcılardan ilgili verilerin toplanması olarak açıklanabilecek bir yöntem olan

kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın ana kütlesini İstanbul Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencileri oluşturmaktadır. Toplamda 215 kişiye ulaşılmış, elde edilen anketlerden hatalı doldurulmuş olanlar elendikten sonra kalan 202 ankette yer alan veriler SPSS 20.00 programı yardımıyla istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Bu kapsamda demografik özelliklerin belirlenmesine yönelik frekans analizleri, tanımlayıcı analizler, fark analizlerine yönelik olarak ANOVA, bağımsız örneklem T testi, K bağımsız örneklem T testi gerçekleştirilmiştir. Gerekli elemeler yapıldıktan sonra elde kalan 202 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.4. Araştırmanın Hipotezleri

Literatürde girişimci bireylerin özelliklerine yönelik gerçekleştirilmiş araştırmalarda bireylerin girişimcilik davranışlarının çeşitli demografik faktörler ile ilişkilendirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Cansız (2007) çalışmasında bireylerin risk alma eğilimi, kendi işlerini kurmaktaki isteklilikleri, fırsat odaklı olma, amaç odaklı olma gibi özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkileri incelemiştir. Bunun yanı sıra bireylerin cinsiyet özellikleri, eğitim durumları gibi özelliklerinin de girişimcilik özellikleri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Koçyiğit (2013) gerçekleştirdiği çalışmasında yaş, cinsiyet gibi genel demografik faktörlerin yanı sıra üniversite öğrencilerinin girişimciliğe dair bir ders alıp almama durumları, yabancı dil seviyeleri gibi faktörleri de üniversite öğrencilerinin girişimcilik algıları açısından değerlendirmiştir. Ulucan (2015) araştırmasında rekabetçi olma, riskten kaçma, kendi işini kurma isteği, ailenin girişimcilik faaliyetlerine desteği gibi faktörleri göz önüne almıştı. Ödemiş (2018) ise kadın girişimcilere yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmasında bireylerin yaşları, medeni durumları (kadın girişimciler özelinde evli ya da boşanmış olma haller vb.), sağlık kalitesi, aile desteği gibi faktörlerle girişimcilik özelliklerini bir arada incelemiştir.

Tüm bu çalışmaları ışığında araştırmanın hipotezleri aşağıdaki şekilde tasarlanmıştır:

H₁: Üniversite öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H₂: Üniversite öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri yaşa göre farklılık göstermektedir.

H3: Ailede girişimci bir akrabanın varlığı üniversite öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri üzerinde etkilidir.

H4: Annenin eğitim seviyesi üniversite öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri üzerinde etkilidir.

H5: Babanın eğitim seviyesi üniversite öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri üzerinde etkilidir.

H6: Yabancı dil bilgi düzeyi üniversite öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri üzerinde etkilidir.

H7: Üniversitede girişimcilik üzerine bir eğitim alınması öğrencilerinin girişimcilik seviyeleri üzerinde etkilidir .

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

4.1. Araştırmanın Frekans Analizlerine Dair Bulgular

Tablo 4- 1 Cinsiyet

	Frekans	Yüzde
<i>Erkek</i>	88	43,6
<i>Kadın</i>	114	56,4
<i>Toplam</i>	202	100,0

Katılımcıların çoğunluğunun kadın olduğu (n=114, %56,4). Katılımcıların %43,6'sının (n=88) ise erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 4- 2 Yaş

	Frekans	Yüzde
<i>18-21</i>	154	76,2
<i>22 ve üzeri</i>	48	23,8
<i>Toplam</i>		

Katılımcıların yaş grupları incelendiğinde %76,2'sinin (n=154) 18-21 yaş arasında, %23,8'inin ise (n=48) 22 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4- 3 Medeni Durum

	Frekans	Yüzde
<i>Evli</i>	47	23,3
<i>Bekar</i>	155	76,7
<i>Toplam</i>	202	100,0

Tabloda yer alan verilere göre katılımcıların %76,7'si (n=155) bekar, %23,3 'ü (n=47) ise evli bireylerdir.

Tablo 4- 4 Yabancı Dil Seviyesi

	Frekans	Yüzde
<i>Düşük</i>	44	21,8
<i>Orta</i>	113	55,9
<i>Yüksek</i>	45	22,3
<i>Toplam</i>	202	100,0

Çalışma açısından önemli demografik değişkenlerden biri olan katılımcıların yabancı dil seviyeleri incelendiğinde birinci sırayı orta seviyede yabancı dil bilgisine sahip olan

katılımcıların aldığı (N=113, %55,9) bu grubun ardından ise yüksek seviyeli yabancı dil bilgisine sahip olan grubun geldiği görülmektedir (n=45, %22,3).

Tablo 4- 5 Bugüne kadar herhangi bir işte çalıştınız mı?

	Frekans	Yüzde
<i>Evet</i>	122	60,4
<i>Hayır</i>	80	39,6
<i>Toplam</i>	202	100,0

Katılımcıların bugüne kadar herhangi bir işte çalışmış olma durumları incelendiğinde büyük bir kısmının (%60,4,n=122) en az bir iş deneyimine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4- 6 Şimdiye kadar girişimcilikle ilgili bir ders ya da eğitim aldınız mı?

	Frekans	Yüzde
<i>Evet</i>	77	38,1
<i>Hayır</i>	125	61,9
<i>Toplam</i>	202	100,0

Tabloda yer alan verilere göre katılımcıların çoğunluğunun(%61,9, n=125) bugüne kadar üniversitede girişimciliğe dair herhangi bir ders almadıkları görülmektedir. Bu durum girişimciliğe dair katılımcıların bilgi seviyeleri hakkında fikir sahibi olmak açısından önemlidir.

Tablo 4- 7 Ailenizde kendi işini kuran bir akrabanız var mı?

	Frekans	Yüzde
<i>Evet</i>	131	64,9
<i>Hayır</i>	71	35,1
<i>Toplam</i>	202	100,0

Katılımcıların girişimcilik özelliklerinin değerlendirilmesinde önemli bir yol gösterici olabilecek unsurlardan biri olan ailede girişimci bir akrabanın varlığı incelendiğinde büyük çoğunluğun ailesinde kendi işini kurmuş bir akrabasının olduğu (%64,9, n=131) görülmektedir.

Tablo 4- 8 Kendinize ait bir girişimcilik fikriniz var mı?

	Frekans	Yüzde
<i>Evet</i>	123	60,9
<i>Hayır</i>	79	39,1
Toplam	202	100,0

Katılımcıların %60,9 (n=123) ile büyük bir kısmının kendine ait bir girişimcilik fikrine sahip olduğu görülmektedir. Bu veri üniversite öğrencilerinin girişimcilğe dair planlarının ya nda girimcilik algılarının değerlendirilmesi açısından önemlidir.

Tablo 4- 9 Annenin Eğitim Durumu

	Frekans	Yüzde
<i>İlk/Orta Öğretim</i>	28	13,9
<i>Lise</i>	104	51,5
<i>Üniversite</i>	57	28,2
<i>Lisansüstü</i>	13	6,4
Toplam	202	100,0

Ebeveynlerin eğitim durum katılımcıların demografik kökenlerinin belirlenmesi açısından önemli bir özelliktir. Tabloda yer alan verilere göre katılımcıların annelerinin büyük çoğunluğu (%86,1, n=174) en az lise mezunu ya da daha yüksek eğitim seviyesine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4- 10 Babanın Eğitim Durumu

	Frekans	Yüzde
<i>İlk/Orta Öğretim</i>	44	21,8
<i>Lise</i>	73	36,1
<i>Üniversite</i>	68	33,7
<i>Lisansüstü</i>	17	8,4
Toplam	202	100,0

Bir önceki tabloya benzer şekilde katılımcıların babalarının da büyük çoğunluğunun en az lise mezunu veya üzeri bir eğitim seviyesinden oldukları görülmektedir (%78,2 n=158).

4.2. Araştırmanın Tanımlayıcı Analizlerine Dair Bulgular

Tablo 4- 11 Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

	Önermeler	Ortalama	Std.Sp.
1	İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	3,95	,937
2	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	3,89	1,011
3	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	3,88	,995
4	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	3,92	1,024
5	Kendi işimi kurabilirim.	3,77	1,183
6	İşten zorunlu olarak ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	3,91	,988
7	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim	3,97	,951
8	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	3,94	,983
9	Denemediklerimi denemekten çekinmem.	3,95	,971
10	Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim.	3,87	1,021
11	Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	3,94	1,023
12	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	3,82	1,021
13	Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem	3,87	1,038
14	Hayatımı dış etkenlere bırakmam	3,93	1,041
15	Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	3,97	,984
16	Risk almaktan çekinmem	3,92	1,112
17	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	3,99	1,022
18	Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	3,95	1,006
19	Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	3,87	,971
20	Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	3,97	,997
21	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	3,84	1,078

22	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracabiliriz.	3,91	1,040
23	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir	3,96	1,036
24	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam	3,99	,964
25	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	3,99	1,060
26	Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.	3,95	,915
27	Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.	3,82	1,036
28	Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	3,90	1,079
29	Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	3,94	1,030
30	İşimde ve çalışmalarımında ortaya çıkan değişimlere açığım	3,98	,967
31	İşimi severek ve azimle yaparım	3,98	1,010
32	İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.	3,98	1,029
33	İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim	3,91	1,071
34	Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem	3,93	1,020
35	İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim	3,87	,966
36	Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür	3,92	1,057

Girişimcilik özellikleri ölçeğine verilen yanıt ortalamaları incelendiğinde yanıtların tamamının 5’li Likert ölçeğin pozitif tarafından yer aldığı ve ortalama değerlerinin 3’ten büyük olduğu görülmektedir. Fakat yanıt ortalama değerleri “bazen ile sık sık “ seçenekleri arasında yer almıştır.

Verilen yanıtların ortalamaları incelendiğinde katılımcıların girişimcilik fikirlerini paylaşma eğiliminde olduğu, yüksek performans elde edebilmek adına daha fazla çaba harcamaya razı oldukları, zor durumlardan seçenekler yaratarak çıkış noktaları yaratmaya çalıştıkları, geleceğe dönük hazırlıklar ya da planlar yaptıkları görülmektedir. Ayrıca girişimcilik eğilimi gösteren katılımcıların adaptasyon yeteneklerinin ve risk alma eğilimlerinin yüksek olduğuna dair bir yorum yapmak da mümkündür.

4.3. Araştırmanın Fark Analizlerine Dair Bulgular

Araştırmanın güvenilirlik analizlerinde Alfa Modeli Katsayısı (Cronbach Alpha Coefficient) kullanılmıştır. 0 ve 1 arasında değerler gösterebilecek olan Alfa katsayısı

ölçeklerde yer alan ifadelerin bir bütünlük içinde yer alıp almadığının ortaya konması açısından önemlidir. Alfa katsayısına göre ölçek güvenilirliği ile ilgili yapılabilecek saptamalar şunlardır (Kayış, 2014: 405):

- $0,000 \leq \alpha \leq 0,40$ güvenilir değil,
- $0,40 \leq \alpha \leq 0,60$ güvenilirliği düşük
- $0,60 \leq \alpha \leq 0,80$ oldukça güvenilir
- $0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ yüksek derecede güvenilir.

Tablo 4- 12 Ölçeğin Güvenilirlik Ortalamaları

Cronbach Alfa Değeri	Ölçekte Yer Alan İfade SAYISI
0,956	36

Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik değerleri incelendiğinde ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir.

Tablo 4- 13 Yabancı Dil Seviyesine Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

Ölçek	Grup	N	Ortalama	Std.S.		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P
<i>Girişimcilik Özellikleri Ölçeği</i>	<i>Düşük</i>	44	139,95	23,536	<i>Gruplar Arasında</i>	4553,061	2	2276,531	4,450	,013
	<i>Orta</i>	113	138,07	20,960	<i>Gruplar İçinde</i>	101804,543	199	511,581		
	<i>Yüksek</i>	45	149,87	25,575	<i>Toplam</i>	106357,604	201			
	<i>Toplam</i>	202	141,11	23,003						

Katılımcı üniversite öğrencilerinin yabancı dil seviyelerine göre girişimcilik özelliği ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptandığı görülmektedir ($p=0,013 < 0,005$). Puan ortalamaları incelendiğinde ise en yüksek puan ortalamasının yabancı dil seviyesi yüksek olan öğrencilerde görüldüğü saptanmıştır (Ort.= 149,87). Bu durum üniversite öğrencilerinde yabancı dil seviyesinin girişimcilik özellikleri üzerinde etkili bir unsur olduğu şeklinde yorumlanabilir. Küreselleşmenin ve teknolojik gelişmelerin de etkisiyle bireylerin dünyanın her yerinden, farklı konularda

bilgi alabilme şansı doğmuştur. Bu durum girişimcilik faaliyeti içerisine girmeyi planlayan ya da girişimcilik özelliği gösteren bireylerin dış pazarların yapısını, dünya gündemini takip etmesini de mümkün kılmaktadır. Elde edilen bu sonuç yabancı dil bilgisinin buna benzer unsurlar üzerinden girişimcilik davranışı üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4- 14 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Girişimcilik Özellikleri</i>		Ortalama	Levene Test Değeri	t	sd	p
Cinsiyet	<i>Erkek</i>	138,95	,187	-1,171	200	,243
	<i>Kadın</i>	142,77				

Yukarıdaki tabloda yer alan verilere göre katılımcı üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır ($p=0,243>0,05$). Bu durum üniversite öğrencilerinin planladıkları girişimcilik temelli faaliyetleri ya da bu alandaki fikirlerini cinsiyetçi yaklaşımlardan arınmış bir şekilde değerlendirme eğilimlerinden kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 4- 15 Yaş Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Girişimcilik Özellikleri</i>		Ortalama	Levene Test Değeri	t	sd	p
Yaş	<i>18-21</i>	142,18	,890	1,189	200	,236
	<i>22-25</i>	137,67				

Yukarıdaki tabloda yer alan verilere göre katılımcı üniversite öğrencilerinin yaşlarına girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır ($p=0,236>0,05$). Araştırma üniversite öğrencileri arasında yapılmış olması ve katılımcı grubunun yaş aralıklarının çok geniş bir tabana yayılmıyor oluşu bu durumun sebebi olarak açıklanabilir.

Tablo 4- 16 Medeni Duruma Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Girişimcilik Özellikleri</i>		Ortalama	Levene Test Değeri	t	sd	p
Medeni Durum	<i>Eveli</i>	146,13	,139	1,716	200	,088
	<i>Bekar</i>	139,59				

Yukarıdaki tabloda yer alan verilere göre katılımcı üniversite öğrencilerinin medeni durumlarına göre girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır ($p=0,088>0,05$). Bu durumun sebebi üniversite öğrencilerinin medeni durumlarının genel olarak birbirine benzer oluşundan kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 4- 17 Bir İşte Çalışmış Olma Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Girişimcilik Özellikleri</i>		Ortalama	Levene Test Değeri	t	sd	p
Bugüne kadar herhangi bir işte çalıştınız mı?	<i>Evet</i>	144,06	,001	2,273	200	,024
	<i>Hayır</i>	136,61				

Tabloda yer alan verilere göre katılımcı üniversite öğrencilerinin bugüne kadar herhangi bir işte çalışmış olma durumlarına göre girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p=0,024<0,05$). Daha önce herhangi bir işte çalışmış olan katılımcıların puan ortalamalarının hiç çalışmamış olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Ort.= 144,06). Bu durum bir işte çalışmış olma tecrübesinin üniversite öğrencilerinin girişimciliğe yaklaşımları açısından önemli bir etken olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4- 18 Girişimcilikle İlgili Ders Alma Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Girişimcilik Özellikleri</i>		Ortalama	Levene Test Değeri	t	sd	p
Şimdiye kadar girişimcilikle ilgili bir ders ya da eğitim aldınız mı?	<i>Evet</i>	145,56	,622	2,178	200	,031
	<i>Hayır</i>	138,37				

Katılımcı üniversite öğrencilerinin bugüne kadar girişimcilik ile ilgili herhangi bir ders alıp almama durumlarına göre girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın söz konusu olduğu görülmektedir ($p=0,031<0,05$). Girişimcilik ile ilgili bir ders almış olan öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Ort.= 145,56). Görüldüğü gibi üniversite eğitimleri sırasında girişimcilik temelinde dersler almış öğrencilerin girişimcilik özellikleri bundan olumlu şekilde etkilenmektedir.

Tablo 4- 19 Ailede Girişimci Akraba Olması Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Girişimcilik Özellikleri</i>		Ortalama	Levene Test Değeri	t	sd	p
Ailenizde kendi işini kuran bir akrabanız var mı?	<i>Evet</i>	144,79	,000	3,154	200	,002
	<i>Hayır</i>	134,32				

Yukarıdaki tabloda yer alan verilere göre katılımcıların ailelerinde girişimci bir akraba bulunması durumuna göre girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptandığı görülmektedir ($p=0,002<0,05$). Ailesinde girişimci bir akraba olan katılımcıların puan ortalamaları diğer gruptan daha yüksektir (Ort.= 144,79). Ailede bir girişimcinin bulunmasının üniversite öğrencilerinin girişimcilik algılarını ve girişimciliğe bakış açılarını olumlu etkilediği görülmektedir.

Tablo 4- 20 Kendine Ait Girişimcilik Fikri Olması Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Girişimcilik Özellikleri</i>		Ortalama	Levene Test Değeri	t	sd	p
Kendinize ait bir girişimcilik fikriniz var mı?	<i>Evet</i>	148,80	,002	6,517	200	,000
	<i>Hayır</i>	129,13				

Katılımcıların kendilerine ait bir girişimcilik fikri olmasına göre girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p=0,000<0,05$). Bir girişimcilik fikri olan katılımcıların ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu (Ort.=148,80) görülmektedir. Öğrencilerin

kendilerine ait girişimcilik temelli fikirler geliştirmelerinin girişimcilik özellikleri üzerinde olumlu bir etki yarattığı söylenebilmektedir.

Tablo 4- 21 Annenin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

Ölçek	Eğitim Durumu	n	Ortanca	X ²	sd	p
<i>Girişimcilik Özellikleri Ölçeği</i>	İlk/Orta Öğretim	28	83,52	17,689	3	,001
	Lise	104	91,26			
	Üniversite	57	119,75			
	Lisansüstü	13	142,15			
	<i>Toplam</i>	202				

Tablodaki verilere göre katılımcıların annelerinin eğitim durumlarına göre girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir saptanmıştır ($p=0,001<0,05$). Puan ortalamaları incelendiğinde annenin eğitim seviyesi yükseldikçe puan ortalamalarının da yükseldiği görülmektedir. En yüksek ortalamanın annesi yüksek lisans mezunu olan katılımcılarda olduğu (Ort.= 142,15) bu gurubu ise annesi üniversite mezunu olan katılımcıların izlediği (Ort.= 119,75) görülmektedir.

Tablo 4- 22 Babanın Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Puan Ortalamaları

Ölçek	Eğitim Durumu	n	Ortanca	X ²	sd	p
<i>Girişimcilik Özellikleri Ölçeği</i>	İlk/Orta Öğretim	44	97,89	9,393	3	,025
	Lise	73	87,82			
	Üniversite	68	117,60			
	Lisansüstü	17	105,21			
	<i>Toplam</i>	202				

Babanın eğitim durumuna göre girişimcilik özellikleri ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın söz konusu olduğu görülmektedir ($p= 0,025$). Puan ortalamalarına bakıldığında ise en yüksek ortalamanın babası üniversite mezunu olan katılımcılarda görüldüğü (Ort.= 117,60) bu grubu ise babası yüksek lisans mezunu olan katılımcıların izlediği (Ort.= 105,21) saptanmıştır. Bu iki tablodaki veriler ebeveynlerin eğitim seviyesinin üniversite öğrencilerinin girişimcilik özellikleri üzerinde önemli bir etkisinin olduğu ve ebeveynlerin eğitim seviyeleri yükseldikçe üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin de bundan olumlu etkilendiği şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimcilik günümüzde toplumların ekonomik refaha ulaşabilmesi noktası büyük önem taşıyan bir kavram haline gelmiştir. Sürekli olarak kapsamı genişleyen küresel ekonomi içerisinde girişimciliği destekleyen, girişimci bireylerin yetişmesinin önünü açan ülkeler mutlaka bunun olumlu sonuçlarını elde etmektedir.

Girişimcilik kimi zaman aile ortamında ya da akrabalar arasında karşılaşılan çeşitli olaylar sonucunda bireyin zihninde şekillenen bir yaklaşım olduğu gibi, dünya görüşünün ve ekonomik olarak bağımsız bir birey olma beklentisinin de ortaya çıkmaya başladığı üniversite eğitimi dönemi de çoğu başarılı girişimcinin ilk girişimcilik fikirlerinin ortaya çıktığı bir dönem olarak görülebilmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen bu tez çalışmasında özel bir üniversitede eğitim gören öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

Araştırmada uygulanan ankete verilen yanıt ortalamaları incelendiğinde genel olarak girişimcilikle ilgili ifadeler verilen yanıtların ölçeğin olumlu kısmında yer aldığı görülmektedir. Bu yanıtlara göre katılımcılar kendilerini geleceğe dönük planlar yapabilen, yeni koşullara adaptasyon yeteneği yüksek ve değişime açık bireyler olarak görmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre katılımcı üniversite öğrencilerinin yabancı dil bilgi seviyeleri ya da yabancı dile yatkınlıkları girişimcilik özellikleri açısından önemli bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle yüksek yabancı dil seviyesine sahip olan öğrencilerin girişimcilik özellikleri puan ortalamalarının da yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum özellikle günümüzün küresel işletme dünyasında gerçekleştirilecek girişimcilik faaliyetlerinin ya da denemelerinin kaçınılmaz olarak bir noktadan sonra yerel boyutun dışına çıkma ihtimalinin yüksekliği ile birlikte ele alındığında bu sonucun önemi de daha iyi kavranabilir.

Sonuçlar açısından dikkat çeken bir başka önemli nokta da daha önce herhangi bir işte çalışmış olan katılımcıların girişimcilik eğilimlerinin yüksek oluşudur. İş hayatının içerisinde yer almaya başlamanın üniversite öğrencilerinde girişimcilik eğilimleri

açısından tetikleyici bir unsur olduğu görülmektedir. Bu açıdan üniversite eğitimleri sırasında çeşitli staj vb faaliyetlerle öğrencilerin çalışma hayatına yönlendirilmeleri ilerde ülkemizde eğitim seviyesi yüksek girişimciler tarafından gerçekleştirilen girişimcilik faaliyetlerinin ortaya çıkması açısından önemlidir.

Üniversitede ders planlarının ya da ders içeriklerinin bir kısmının girişimcilik temeline oturtularak hazırlanmasının gerekliliği de araştırmanın ortaya koyduğu önemli sonuçlardan biridir. Daha önce girişimcilikle ilgili bir almış öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek oluşu araştırmanın bu yargıyı destekleyen sonuçlarından biri olarak ön plana çıkmaktadır.

Ayrıca ailelerinde girişimci bireyler bulunan katılımcıların daha yüksek girişimcilik eğilimleri gösterdiği de saptanmıştır. Bunun yanı sıra kendine ait en az bir girişimcilik fikri olan katılımcıların da doğal olarak daha yüksek girişimcilik eğilimlerine sahip olduğu görülmektedir.

Aile yapısı ve girişimcilik eğilimlerine yönelik bir başka önemli sonuç da anne veya babanın eğitim durumlarının bireylerin girişimcilik algıları ya da girişimciliğe bakış açıları üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunun saptanmasıdır. Anne ve babanın eğitim seviyeleri yükseldikçe ebeveyn olarak çocuklarının sergilediği ya da sergileyeceği olası girişimci davranışlarına daha olumlu ve destekleyici bir şekilde yaklaşma ihtimallerinin de artacağı düşünülebilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Akat, İ., Budak, G., Budak, G., 2002. *İşletme Yönetimi (4. Baskı)*, İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi, İstanbul: Şafak Matbaacılık.
- Bygrave, W. D., Zacharakis, A., 2014. *The Portable MBA in Entrepreneurship (Vol. 35)*, ABD: John Wiley Sons.
- Çelik, A., Akgemci, T., 1998 *Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Fidan, M., Yılmaz, Ş., 2002. *Girişimcilik*, Türkiye: Tutibay Yayınları,
- Fox, W., Van Rooyen, E., 2004. *The Quest for Sustainable Development*, South Africa: Juta And Company Ltd.
- Güney, S., 2008. *Girişimcilik*, Ankara: Siyasal Kitapevi
- Hisrich, R. D. & Peters, M. P., 2001. *Entrepreneurship: Starting, Developing, and Managing a New Enterprise*. ABD: Mcgraw-Hill.
- Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği Yönetici Gelistirme Organizasyon ve Davranış*.
- Küçük, O., 2010. *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*, Eskişehir: Seçkin Yayıncılık
- Mucuk, İ., 2008. *Modern İşletmecilik*, İstanbul: Türkmen Kitapevi
- OECD., 2012. *Entrepreneurship At A Glance 2012*, OECD Publishing.
- Robbins, S., Bergman, R., Stagg, I. & Coulter, M., 2012. *Management*, Sydney: Pearson Education.
- Schumpeter, J., A. 193., *The Theory of Economic Development*, Cambridge MA: Harvard,
- Smilor, R., W., Sexton, D., L., 1996. *Leadership And Entrepreneurship: Personal And Organizational Development in Entrepreneurial Ventures*, ABD: Greenwood Publishing Group.

Tikici, M., & Aksoy, A., 2009. *Girişimcilik Ve Kk İşletmeler*, Ankara: Nobel Yayınevi.

Van Gundy, A. B., 1988. *Techniques Of Structured Problem Solving (2nd Ed., Pp. 168-169)*, New York: Van Nostrand Reinhold

Sreli Yayınlar

Bird, B., 1995. Towards a Theory of Entrepreneurial Competency, *Advances in Entrepreneurship, Firm Emergence And Growth*, **2(1)**, 51-72

Collins, C. J., Hanges, P. J. & Locke, E. A. 2004. The Relationship of Achievement Motivation to Entrepreneurial Behavior: A Meta-analysis. *Human Performance*, **17(1)**, 95-117.

Cooper, B., Henry, C., Hill F. & Leitch C., 2004. Entrepreneurship Education and Training: The Issue of Effectiveness. *International Small Business Journal*, **22(3)**, 325-329

Cunningham, J. B. & Lischeron, J., 1991. Defining Entrepreneurship, *Journal Of Small Business Management*, **29(1)**, 45

Gurel, E., Altınay, L., & Daniele, R., 2010. Tourism Students' Entrepreneurial Intentions. *Annals of Tourism Research*, **37(3)**, 646-669

King-Kauanui, S., Thomas, K. D., & Waters, G. R. 2005. Entrepreneurship and Spirituality: Integration of Spirituality into the Workplace. *Journal of Management, Spirituality & Religion*, **2(2)**, 255-274.

Kuratko, D. F. & Audretsch, D. B. 2009. Strategic entrepreneurship: Exploring Different Perspectives of an Emerging Concept. *Entrepreneurship Theory And Practice*, **33(1)**, 1-17

Liñán, F., & Chen, Y., W., 2009. Development and Cross-Cultural Application of a Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions, *Entrepreneurship Theory And Practice*, **33(3)**, 593-617

Lischeron, J., A., E, Howarth, J, & Brearley, S., 1993. The Entrepreneurial Personality

- Lintunen, L. 2000. Who is the Winner Entrepreneur? : An Epistemological Study of the Schumpeterian Entrepreneur. *Helsinki School of Economics and Business Administration*.
- Mccuddy, M. K., Pinar, M., Eser, Z., & Isin, F. B., 2011. Fundamental Moral Orientations, Stewardship, and Ethical Issues in Franchising: What are the Linkages and Implications? *American Society Of Business And Behavioral Sciences*, **18**(1), 460-492
- Naktiyok, A. & Kk Bayrak, S., 2006. evresel Faktrlerin İ Girişimcilik zerine Etkileri, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, **8**(2), 77-96
- Naqvi, S., & W., H., 2011. Critical Success and Failure Factors of Entrepreneurial Organizations: Study of SMEs in Bahawalpur,. *Journal Of Public Administration And Governance*, **1**(2), 17-23
- Odabaşı, Y., 2004. *Girişimcilik*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Ozcan, Y. A., Luke, R. D., & Haksever, C. 1992. Ownership and Organizational Performance: A Comparison of Technical Efficiency Across Hospital Types. *Medical Care*, **30**(9), 781-794
- zkuł, G., Dulupçu, D. 2008. Giriřimcilik Teorileri ve Giriřimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde (İBBS Düzey 2 TR61 Bölgesinde) İmalat Sanayi KOBİ'lerindeki Giriřimciler zerine Bir İnceleme
- Sezer, C. 2013. Kariyer Olarak Girişimcilik ve Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörlerin İçerik Analizi İle Belirlenmesi, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, **2**(6), 49-60
- şeşen, H., & Basim, H. N. 2012. Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında ğrenim Gören niversite öğrencileri zerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, **12**, 21-28.
- rper, Yılmaz, B., Tuğberk T., C. Hakan K., Mehmet B., A., Demirci E., & Sağlam N. 2012. *Girişimcilik ve İş Kurma*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Weerawardena, J., & Mort, G., S., 2006. Investigating Social Entrepreneurship: A Multidimensional Model, *Journal Of World Business*, **41**(1), 21-35

Yang, C., Goralski, & Margaret A.,2011. A Comprative Study on Native-Born and Foreign-Born Female Entrepreneurs: A Narrative Approach, *Business Research Yearbook*, Goralski, Margaret A, 158-163

Yetim, N.,2002 Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği, *Ege Akademik Bakış*

Diğer Yayınlar

Demirel, E. T., Tikici, M., Türk, M., Akbıyık, N. (2007), Kültürün Girişimciliğe Etkileri: Malatya Örneği

Kalkınma Bakanlığı, (2013). 10. Kalkınma Planı 2014-2018.

